

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1920.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1920.

Štev. 11.

84.

Okrožnica papeža Benedikta XV. o sv. Hieronimu.

Sv. Hieronim, ki nam je preskrbel »vulgato« in mu je dala Cerkev pridevek »doctor maximus in exponendis sacris scripturis«, je letos prejel za petnajststoletnico svoje smrti veličasten spomenik v papeški okrožnici »Spiritus Paraclitus« z dne 15. septembra 1920. Sestavljena je v slogu velikih okrožnic Leona XIII. in je po svoji vsebini za vso Cerkev zelo pomenljiva in načelno važna posebej za bogoslovno biblijsko vedo. Ker je jako obširna (Acta Ap. Sedis XII. 1920, št. 12, str. 385—422), je iz umljivih razlogov tukaj ne moremo v celoti objaviti. Podati jo hočemo po glavnih mislih v posnetku.¹ Vredna je, da jo vsak duhovnik zase naroči, ko izide v knjigo-trštvo v posebnih izdajah.

* * *

Sveti Duh, ki je človeškemu rodu podaril sv. pismo, je v teku stoletij zbudil tudi več svetih in učenih mož, ki so s svojimi spisi nebeški zaklad svetega pisma vernikom v prid lepó razlagali. Med takimi možmi, po splošni sodbi stoji na prvem mestu sveti Hieronim, ki ga Cerkev priznava in časti kot največjega razlagalca biblije. Ker letos obhajamo petnajststoletnico njegove smrti, se spodobi, da se spominjamo njegovih izrednih zaslug na polju sv. pisma. Sveti Oče hočejo pri tej priložnosti opozoriti na važna navodila svojih prednikov Leona XIII. in Pija X. o sv. pismu ter jih s svojim ugledom vnovič potrditi kot veljavna tudi za sedanje čase. Po zgledu sv. Hieronima, »učenika katoličanov«, ki je cerkveni nauk o sv. pismu čudovito pojasnjeval in krepko branil, naj bi vsi katoličani, zlasti duhovniki, sv. pismo spoštovali in v zvezi z razlago pobožno brali.

Življenje in delo svetnikovo. Kakor znano, je bil Hieronim rojen v mestu Stri-

donu, »v Dalmaciji ob meji Panonije«. Od otroških let je bil vzgojen v katoliški veri, krščen pa šele pozneje v Rimu, kjer si je v retorski šoli pridobil potrebno izobrazbo, posebno temeljito znanje latinskega in grškega jezika. Dobro pripravljeno se je lotil velikega dela: vse moči svojega življenja je porabil za raziskovanje, razlaganje in obrambo svetopisemskih knjig. Z razlago preroka Abdija, svojim prvim poskusom, ki ga sam imenuje »vajo mladostnega duha«, se mu je do svetih knjig vnela taka ljubezen, da mu ni ugasnila do groba. Zapustil je dom, starše, sestro, prijatelje, ugodnosti glavnega mesta in odšel na vzhod, da bi mogel bolj spoznati bogastvo Kristusovo, prebirajoč in raziskujoč svete knjige. V kalcedonski pokrajini vzhodne sirske puščave je nadaljeval svoje pobožne vaje in študije v družbi pokristjanjenega Hebrejca, od katerega se je z železno vztrajnostjo naučil hebrejskega in kaldejskega jezika. Ker so ga krivoverci celo v samoti motili in nadlegovali, je krenil v Carigrad, kjer se je seznanil z velikim bogoslovcem Gregorijem iz Nazianca, tedanjim škofom cesarske prestolnice. Skoraj tri leta je z njim občeval in ga še pozneje hvaležno priznaval kot svojega učitelja in vodnika pri spoznavanju in razlagi biblije. Tačas je v latinščino prevel Origenove homilije o prerokih in Evzebijev kronikon ter spisal svojo razlago o prikazni serafov pri preroku Izaiju. Ko se je povrnil v Rim, ga je papež Damaz prijazno sprejel in mu izkazoval svoje zaupanje. Neprestano je prebiral in primerjal med seboj stare biblijske rokopise, odgovarjal na vprašanja, dotikajoča se težjih svetopisemskih mest in poučeval vedoželjne učence in učenke, ki so se jeli zbirati okrog njega. Zelo težavno, a častno nalogo je dobil od papeža Damaza: naj po grškem izvirniku popravi stari latinski prevod Nove zaveze, kar je izvršil s takim uspehom, da ga učenjaki še dan-

¹ Posnetek je priredil prof. dr. Frančišek Pernè.

daneš po pravici občudujejo. Srčne želje so ga vlekli nazaj v Palestino, zato se je po smrti Damazovi preselil v Betlehem k jaslicam Gospodovim, kjer je hotel živeti samo za Boga. Kar mu je preostajalo časa poleg molitve, ga je porabil za učenje in razlago sv. pisma, in sicer noter do sive starosti. Od tam je začasno odpotoval tudi v Aleksandrijo, kjer je slišal učenega Didima. Potem se je mudil v Jeruzalemu in zopet v Betlehemu. Kjer je mogel, je na svojem potovanju nabiral najboljše rokopise in komentarje in preiskaval Cezarejsko knjižnico, ki sta jo zbrala Origen in Evzebij, da bi dognal, kolikor mogoče, pristno obliko in pravi pomen svetopisemskega teksta; prav v ta namen je prehodil, kakor sam pripoveduje, vso Palestino in se pogovarjal s krščanskimi in judovskimi izvedenci ondotnih krajev in izročil. Vztrajajoč na tem polju je razlagal liste sv. Pavla, popravljal latinske rokopise Starega zakona po grškem besedilu in je končno skoro vse knjige po hebrejskem izvirniku preložil v latinski jezik in tako gradil našo »vulgato«; prijateljem je razlagal svete knjige in odgovarjal na pismena vprašanja, ki jih je dobival od vseh strani zastran umevanja težkih mest, krepko odbijal napadalce katoliške edinstnosti in katoliškega nauka — toliko časa, da mu je smrt iztrgala spretno pero iz roke in mu zaprla zgovorna usta.

V molitvi, premišljevanju in napornem duševnem delu kot puščavnik pri jaslicah Gospodovih je s svojim zgledom in s svojimi spisi vesoljni Cerkvi za vse poznejše čase več koristil, kakor bi bil mogel storiti v središču sveta, v Rimu.

Hieronimov nauk o sv. pismu. V spisih svetega učenika ne najdeš nobenega mesta, kjer bi ne učil v soglasju s Cerkvijo, da so svete knjige sestavljene po božjem navdih-njenju, da je Bog njih začetnik in da so kot take Cerkvi izročene. Inspiracijo, vpliv sv. Duha na pisatelje umeva prav tako kakor Cerkev uči, da namreč Bog s posebno milostjo razsvetljuje pisateljevega duha, da more resnico v imenu božjem (ex persona Dei) ljudem predočiti, da razen tega nagiba njegovo voljo in ga nagne k pisanju, da mu slednjič na poseben način, in sicer toliko časa pomaga, dokler ne dovrši pisanja. Istotako uči, da so nam svete knjige nepokvarjene ohranjene. Iz dejstva, da so svete knjige inspirirane in je torej sam Bog njih prvotni začetnik (auctor primarius) in iz okolnosti, da so nam ohranjene nepokvarjene, moramo s svetim Hieronimom

nujno sklepati, da so te knjige proste vsake zmote. To načelo zmagovito zagovarja kot od očetov izročeno in povsod sprejeto, kot nauk, ki ga je našel in spoznal v najslavnejših šolah na zapadu in vzhodu. V okrožnici je več tozadevnih dokazov iz spisa velikega učenika.

Okrožnica Leona XIII. in novodobne zmote. Hieronimove misli se lepo ujemajo z okrožnico »Providentissimus Deus«, v kateri je Leon XIII. tista načela očetov razglasil kot nauk katoliške Cerkve.

Četudi so Leona XIII. besede popolnoma jasne in ne dopuščajo utemeljenega dvoma, se je, žal, vendar zgodilo, da niso samo drugoverci, temveč celo sinovi katoliške Cerkve, da, celo učitelji svete vednosti — kar posebno boli svetega Očeta — v tej reči naravnost prezirali ali zakrito pobijali veljavo učeče cerkve. Hvalevredno je sicer, če skušajo raztolmačiti težkoče v svetih knjigah, če v ta namen uporabljajo vse pripomočke vednosti in kritike in če iščejo novih potov in metod, toda napak delajo in v zmote bodo zašli, če se ne drže navodil Leona XIII. in če prestopajo meje, ki so nam jih izročili očetje.

Tam zastoj iščeš nazorov, kakor jih nekateri novotarji branijo, da je namreč v sv. pismu treba ločiti prvoten ali verski in pa drugoten ali sveten element, da se inspiracija sicer razteza na vso vsebino, celo na posamezne besede sv. pisma, nasledke inspiracije, to je nezmotnost in absolutno resnico pa je treba omejiti samo na primarni element. Samo to, kar se tiče vere — tako modrujejo — Bog namerava in uči v sv. pismu. Vse drugo, kar sodi v svetno znanost in služi božjemu razodetju kot nekako oblačilo, se prepušča človeški slabosti pisateljevi. Zato se ni treba čuditi, če nahajamo v naravoslovskih, zgodovinskih in podobnih rečeh marsikaj, kar ni več v skladu z moderno znanostjo. Nekateri trdijo, da ta izmišljotina ne nasprotuje navodilom Leona XIII., češ, da je sam izjavil: sv. pismo govori v naravoslovskih vprašanjih po zunanjem, zmotnem videzu.

A zelo še motijo. Iz papeževih besedi samih, ki so dovolj jasne, je razvidno, kako napačno je tisto sklepanje. Od zunanjega videza raznih stvari, ki ga moramo kajpada upoštevati, kakor je Leon XIII. dejal in sta že pred njim učila sv. Avgustin in sv. Tomaž Akvinski, ne pada nobena senca zmote na sveto pismo; saj je stalen nauk zdravega modroslovja, da se čuti nikakor ne motijo v spoznavanju tistih reči, o katerih

imajo svoje spoznanje (*cognitio propria*). Sicer je pa Leon XIII. zavrzel vsako razločevanje med primarnim in sekundarnim elementom, odstranil vsako dvoumnost in razločno povedal, da se tisti motijo, ki menijo: »Kadar gre za pravi svetopisemski pomen, ni treba toliko popraševati, kaj je Bog govoril, temveč je mnogo bolj treba poudarjati, zakaj je Bog to povedal.« Odločno tudi uči, da se božje navdihnjenje enako razteza na vse dele biblije brez izjeme in brez razločka in da se nobena zmeta ne more nahajati v inšpiriranem tekstu.

Od cerkvenega nauka, ki ga izpričuje sv. Hieronim z drugimi očeti, se oddaljujejo tudi tisti, ki pravijo, da se zgodovinski oddelki sv. pisma ne opirajo na absolutno resničnost dejstev, ampak samo na takozvano relativno, na soglasno ljudsko naziranje. Brez sramu se sklicujejo celo na papeževe besede, češ, da dovoljuje: za naravoslovje določena načela se smejo prenesti tudi na zgodovinske vede. Zato trdijo: Kakor so sv. pisatelji v naravoslovskih vprašanjih pisali po zunanem videzu, tako so tudi dogodke naravnost sprejeli v svoje pripovedovanje kakor so se vršili po tedanjem splošnem ljudskem naziranju ali po nezanesljivih svedočbah drugih ljudi, ne da bi naznanjali vire za svoje pripovedovanje ali da bi tuje pripovedovanje sprejeli kot svojo lastnino, za katere resničnost bi sprejeli odgovornost.

Prazno govoričenje in žaljivo za velikega papeža! Kje je tista sličnost med naravoslovjem in zgodovino? Naravoslovje se peča s tem, kar čutno zaznavamo, se torej mora spraviti z videzom v skladnost; nasproti je najvišje načelo zgodovine, da se mora zlagati to, kar je zapisano, z dejstvi, kakor so se izvršila. Kako bi po tej podmeni mogla po pravici nepremakljivo trdno obstati ona vsake zmote prosta resnica svete zgodovine, ki jo je treba ohraniti in se je držati, kakor papež tako krepko poudarja v svoji okrožnici? In če pristavlja, da se morejo s pridom tudi na zgodovino in sorodne vede prenesti tista načela, ki so primerna za naravoslovje, ni zapisal tega stavka brez omejitve: hoče dajati le navodila, kako naj na sličen način pobijamo napačne nauke nasprotnikov in branimo zgodovinsko verodostojnost svetega pisma.

Znani so še drugi nasprotniki sv. pisma. Na tiste mislimo, ki sicer prava načela — če se drže gotovih mëj — tako napačno uporabljajo, da omajujejo temelje svetopisemske resnice in izpodkupujejo katoliški nauk, ki so ga nam izročili očetje. Ako bi Hieronim še živel, bi v sveti

jezi zavihtel zoper nje kopje svoje zgovornosti, ker prezirajo razlago in sodbo Cerkve ter se zatekajo k takoimenovanim navajanjem po smislu (*citationes implicitae*) in k navidezno zgodovinskemu pripovedovanju; ali trdijo, da se nahajajo v svetih knjigah razne vrste literarnega sloga, s katerimi se ne strinja nepokvarjena in popolna resnica božje besede; ali izražajo take nazore o izvoru biblije, da bi se nje ugled moral omajati ali popolnoma podreti.

Kaj porečemo šele o tistih, ki celo evangelijem pri razlaganju zmanjšujejo dolžno človeško vero, božjo pa popolnoma odrekajo? Mislijo namreč, da ni prišlo nepokvarjeno in neizpremenjeno do nas, kar je Gospod govoril in učil, četudi so s svetim spoštovanjem zapisale priče to, kar so same videle in slišale; četrti evangelij — pravijo — so sestavili nekoliko evangelisti, ki so si mnogo sami izmislili in pridejali, nekoliko pa verniki s svojim pripovedovanjem iz poznejše dobe; tako je danes zbrana voda iz dveh virov v eni strugi, da je po nobenem znaku ne moremo več ločiti.

Sveti Hieronim, sv. Avguštín in drugi cerkveni učeniški niso tako umevali evangeljske zgodovine, o kateri priča »ta, ki je videl in je resnično njegovo pričevanje; in on vé, da resnico govori, da tudi vi verujete« (Jan. 19, 35). Hieronim ostro graja krivoverce, ki so sestavljali apokrifne spise in z njimi begali vernike, o pravih kanoničnih spisih pa izjavlja: »Nikomur ni dvomno, da se je zgodilo, kar je zapisano« (Ep. 78).

Svoj nauk o sv. pismu je sveti Hieronim z drugimi očeti vred povzel iz šole božjega učenika samega. Kaj je naš Gospod mislil in učil o sv. pismu? Iz njegovih ust čujemo: »pisano je« in »dopolniti se mora pismo« — to mu je dokaz, ki ne dopušča ugovora. Na sveto pismo se sklicuje v svojih govorih ob genezareškem jezeru, v Nazaretu, v Kafarnavmu, na gori; s svetim pismom potrjuje svoj nauk in sv. pismo suče kot orožje v borbi s farizeji; iz njega navaja izreke in zglede, ki jih nihče ne upa in ne sme izpodbijati. Veljavo sv. knjig slovesno potrjuje z besedo: »Le ena črka ali ena pičica ne bo prešla od postave, dokler se vse ne zgodi« (Mt. 5, 18).

Poziv k marljivemu študiju in pobožnemu branju sv. pisma. Hieronim je — kakor smo se prepričali — z besedo in dejanjem gojil največje spoštovanje do sv. pisma in je drugim priporočal, naj se ga pridno uče in ga radi beró in premišljujejo. Četudi je vse svoje dušne sile leta in leta natezal v biblijskih študi-

jah, se vendar ni zanašal na svojo razumnost in umevanje, temveč se je ponižno klanjal in popolnoma podvrgel nezmotnim navodilom Apostolskega stola v Rimu. Iz sirske puščave je pisal papežu Damazu: »Najtesneje se oklepam tvoje Svetosti, to je Petrovega stola. Na to skalo, o tem sem prepričan, je sezidana Cerkev... Kdor se drži Petrovega stola, ta je med mojimi.« Ravna-joč se po tem verskem pravilu pri svojih študijah, je nekikrat odklonil napačno razlago svetega pisma z enim samim dokazom: »Tega pa Cerkev božja ne sprejme«; apokrifno knjigo, na katero ga je opozoril krivoverec Vigilancij, je kratko zavrgel z besedo: »Te knjige nisem nikdar bral. Čemu bi jemal v roke, kar Cerkev ne priznava?«

Posebno dandanes, ko mnogi trdovratno pobijajo in zametujejo ugled in nadoblast Boga samega, ki se nam je razodel, in obenem učečo Cerkev, je bolj kakor kdajkoli potrebno, da se duhovniki in verniki navzamejo duha in mišljenja, ki je prešinjalo velikega učenika in razlagalca sv. pisma.

Saj veste — kakor je Leon XIII. z bistrim očesom naprej gledajoč napovedoval, — kake vrste ljudje se pripravljajo za napad in na kake umetnosti in orožje stavijo svoje zaupanje. Cerkvenim višjim pastirjem je naravnost dolžnost, za sveto stvar zbuditi, kolikor mogoče, vrlih braniteljev, ki naj bi sukali uma svetle meče in sicer ne samo zoper tiste, ki taje vsak nadnaravni red in zato ne sprejmejo nobenega božjega razodetja in nobene inspiracije; temveč tudi zoper one, ki se v svoji v posvetnost zatopljeni novoželjnosti drznejo sveto pismo razlagati samo kot človeško delo, zoper take, ki se oddaljujejo od prastarih v Cerkvi podedovanih izročil, ali se za njeno učeniško oblast tako malo brigajo, da prezirajo razsodbe Apostolskega stola in odloke papeške biblijske komisije ali jih v svoj prid zahrbtno in svojevoljno zavijajo. Naj bi se vsi katoličani ravnali po zlatem pravilu velikega učenika iz Stridona in poslušali glas svoje duhovne matere in se skromno gibali v mejah, ki so jih načrtali očetje in jih je Cerkev odobrila!

Zgled sv. Hieronima. Po zgledu sv. Hieronima naj bi bili vsi iskreni ljubitelji in pridni čitatelji svetih knjig. Vsi verni kristjani naj bi dan za dnevom z veseljem prelistovali posebno svete Evangelije, pa tudi Apostolsko dejanje in Liste, tako da bi jim prešli v meso in kri. Hvalno se omenja družba sv. Hieronima, ki razširja med verniki po Italiji svete knjige Novega zakona, ki naj bi bil vsakdanja dušna hrana

krščanskim družinam. Poudarjajo se zasluge učenih mož iz raznih dežel, ki prirejajo in objavljajo vse knjige Novega in izbrane knjige Starega zakona v priročni obliki vernikom v uporabo. Za Cerkev bo imelo to dobre nasledke.

Sveti Hieronim vabi vse vernike, tudi svoje učenke, naj bi radi prebirali sv. pismo. Še bolj pa tiste, »ki so vzeli na-se jarem Kristusa in ki jih je Bog poklical za oznanjevanje božje besede«.

Duhovniku je to potrebno za svoje osebno posvečenje. Najprej naj išče v teh knjigah hrane, s katero se izpopolnjuje duhovno življenje: zato je sv. Hieronim imel navado noč in dan premišljevati v Gospodovi postavi in uživati v sv. pismu kruh iz nebes in nebeško mano, ki ima vso sladkost v sebi. Najboljša in najbogatejša knjiga za premišljevanje je sv. pismo. Potrebno jim je tudi zaradi vernikov, ki so jim izročeni. Kako jih bodo prav učili in vodili h Kristusu brez znanja sv. pisma? »Kdor ne pozna sv. pisma, ne pozna Kristusa (Ignoratio scripturarum ignoratio Christi est),« pravi naš veliki učenik.

Sveti Oče tukaj opozarjajo na svojo okrožnico o pridigovanju (»Humani generis« 15. junija 1917).¹ Pridigarjeva beseda ne bo imela tiste tehtnosti in sile, ki sega vernikom v dušo, ako se ni prej napojila in poživila v studencu sv. pisma. Vsi, ki se pripravljajo za službo v svetišču in vsi že posvečeni duhovniki naj bi si po želji sv. Očeta globoko v dušo zapisali, kar Hieronim priporoča duhovniku Nepocijanu: »Pogostokrat beri v božjih spisih, dà, nikoli ne deni iz roke svetega berila. Uči se, kar učiš.« Zato naj ne zanemarjajo študija sv. pisma in sicer po metodi, ki jo je modro načrtal Leon XIII. v okrožnici »Providentissimus Deus«. Tudi je želja sv. Očeta, naj bi kar mogoče mnogo duhovnikov iz vseh delov svetá izpopolnjevalo svojo izobrazbo v biblijskem zavodu, ki ga je otvoril Pij X. v Rimu.

Važen opomin za eksegete in pridigarje. Z vednim ozirom na Hieronimov nauk in zgled se v okrožnici poudarja pravilo, naj v prvi vrsti izkušamo najti in določiti besedni pomen svetopisemske vsebine. Mističnega se smemo le zmerno in zelo previdno dotikati; v alegorični razlagi so tuintam šli Hieronim in nekateri drugi očetje morda predaleč. Razlagalci in pridigarji naj pravi zgodovinski pomen podajajo v jasnem in priprostem jeziku, brez bahate govorniške navlake.

¹ Glej »Škof. List« 1917, št. 10.

Lepi sadovi. Kdor se bo s svetimi knjigami pridno pečal po označenih navodilih, ki se zrcalijo iz življenja in delovanja sv. Hieronima, se bo kmalu sam prepričal, s kako bogatimi obrestmi se mu izplačuje trud, ki ga povzroča ta za nas častni študij in prepotrebno branje. Iz njega bo zajemal obilo tolažbe in duhovnega veselja, ogenj verskega navdušenja in ljubezni do Cerkve, vedno globlje spoznavanje in vedno iskrenejšo ljubezen do Zveličarja.

To so dragoceni sadovi, ki jih je v bogati meri užival sv. Hieronim sam za se iz svetih knjig in jih v svojo srečo uživa vsak, kdor ga posnema v spoštovanju in ljubezni do sv. pisma.

Sklep. Telesni ostanki velikega učenika počivajo sedaj v Rimu, v največji Cerkvi Matere božje (v baziliki Maria Maggiore), pri jaslicah Gospodovih. Zato se Rim še bolj raduje ob njegovi petnajststoletnici. »Umolknil je sicer glas, ki ga je nekdanj iz puščave poslušal ves katoliški svet; a po svojih spisih, »ki žaré po vsem svetu kakor božje svetilke« (Kasijan), Hieronim še danes govori. Kliče, kakšna je odličnost biblije, kakšna nje nepokvarjenost in zgodovinska verodostojnost, kako sladke sadove rodi nje branje in premišljevanje. Kliče, naj bi se vsi sinovi Cerkve vrnili k življenju, ki je vredno krščanskega imena, in naj bi se čistili in neomadeževani obvarovali paganskega mišljenja in vedenja, ki se v naših časih, kakor je videti, vnovič poraja. Kliče, naj bi Petrov stol užival zlasti pri Italijanih, v katerih ozemlje ga je Bog postavil, v otroški vdanosti in gorečnosti ono spoštovanje in prostost, ki jo povsem zahteva dostojanstvo Apostolske službe in njeno izvrševanje.

Kliče, naj bi se oni krščanski narodi, ki so od matere Cerkve nesrečno odpadli, vnovič iskali zavetja pri njej, kateri je izročeno vse upa-

nje večnega zveličanja. O da bi ta opomin poslušale zlasti vzhodne cerkve, ki so že predolgo časa Petrovemu stolu nasprotnega duha. Ko je Hieronim živel v onih pokrajinah in imel Gregorija iz Nazianca in Didima iz Aleksandrije za učenika, je povzel nauk vzhodnih narodov svoje dobe v razširjen pregovor: »Kdor ne biva v Noetovi ladiji, bo poginil ob času potopa.« Ali se ne kopičijo danes valovi tega potopa, da bi zagrnili vse človeške naprave, če jih Bog ne odvrne? Kaj naj ne razpade, če odstranjajo stvarnika in ohranjevalca vseh reči, Boga samega? Kako naj ne pogine, kar se loči od Kristusa, ki je življenje? Toda ta, ki je nekdanj na prošnjo učencev pomiril razburjeno morje, more vrniti prekrasne sadove miru raztepeni človeški družbi. Naj pri tem sveti Hieronim pomaga Cerkvi božji, ki jo je z otroško ljubeznijo spoštoval in junaško branil pred vsakim sovražnim napadom; naj doseže s svojo priprošnjo, da bi se razpori poravnali po želji Jezusa Kristusa in »bi bil en hlev in en pastir«.

Slednjič sv. Oče naročajo, naj škofje seznanijo duhovnike in vernike z navodili, ki so jih ob petnajststoletnici velikega učenika obrazložili v okrožnici, da vsi — pod vodstvom in varstvom sv. Hieronima — ne le ohranijo in branijo nauk o božji inspiraciji svetih knjig, temveč si tudi z veliko gorečnostjo prisvoje ona načela, ki so ukazana v okrožnici »Providentissimus Deus« in v pričujoči novi »Spiritus Paraclitus«. »Vsem sinovom Cerkve« — tako sklepajo — »pa želimo, da bi s sladkostjo svetega pisma prepojeni in okrepčani dosegli vse presegajočo vednost Jezusa Kristusa: zato podeljujemo v znamenje svoje očetovske dobrohotnosti, Vam, častiti bratje, vsem Vam izročnim duhovnikom in ljudstvu apostolski blagoslov v vsej ljubezni v Gospodu.«

Zopetna posvetitev oltarjev.

Kanon 1200 C. I. C. določa, kdaj izgubi oltar posvečenje. Prim. Ušeničnik, Pastoralno bogoslovje II., str. 715.

Za te primere je določila sv. stolica krajše obrede zopetne posvetitve, ki so objavljeni v A. A. S. XII. 1920, str. 449 i. d.

Ker se more v naši škofiji vsled dovoljenja sv. stolice po reskriptu sv. kongregacije za obrede z dne 9. novembra 1911 pooblastiti vsak duhovnik za tako zopetno posvetitev, se formularja teh obredov tu objavljata. V danem primeru je posebej prositi na ordinariat za to pooblaščenje.

I.

Ritus seu formula brevior consecrationis altaris immobilis quod amisit consecrationem ob separationem, etsi momentaneam, tabulae seu mensae a stipite: uti in casu de quo agit Codex iur. can. in Canone 1200, § 1.

Instaurato altari immobili et mensa, integrum Reliquiarum sepulcrum habente, cum stipite coniuncta, Consecrator sancto chrismate inungat, ad modum crucis, coniunctiones mensae cum stipite in quatuor angulis, quasi illas coniungens, ad singulas cruces dicens: In nómine Pa † tris et Fí † lii et Spíritus † Sancti, recitatis dein orationibus Maiestatem tuam, et Súpplíces te deprecámur iuxta Pontificale Romanum; ac subinde scripto declaret ac testetur prae-fatum Altare a se, ordinaria vel delegata auctoritate, rite consecratum, uti tale habendum esse et sub eodem titulo quo ipsum ante execrationem gaudebat.

II.

Ritus et formula brevior in consecratione altarium quae amiserunt consecrationem: uti in casu de quo agit Codex iur. can. in Canone 1200, § 2, nn. 1 et 2.

Pontifex, indutus rochetto et stola alba, vel Presbyter, indutus superpelliceo et stola alba, accedit versus altare et, loco congruenti stans, benedicit aquam cum sale, cinere et víno, incipiens absolute exorcismum salis.

Exorcízo te, creatúra salis, in nómine Dómini nostri Iesu Christi, qui Apóstolis suis ait: Vos estis sal terrae, et per Apóstolum dicit: Sermo vester semper in grátia sale sit cónditus; ut sancti † ficéris ad consecrationem huius altáris, ad expelléndas omnes daémonum tentationes; et ómnibus, qui ex te sumpserint, sis ánimae et córporis tutaméntum, sánitas, protéctio et confirmátio salutis. Per eúmdem Dóminum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui ventúrus est iudicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem.

R. Amen.

Deinde dicit:

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Oremus.

Dómine Deus, Pater omnipotens, qui hanc gratiam caélitus sali tribúere dignétus es, ut ex illo possint univérsa condiri, quae homínibus ad escam procreásti, béne † dic hanc creatú am salis, ad effugándum inimicum; et ei salúbrem medicinam immitte, ut proficiat suméntibus ad

ánimae et córporis sanitátem. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Tum procedit absolute ad exorcismum aquae:

Exorcízo te, creatúra aquae, in nómine Dei Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti, ut repél-las diábolum a término iustórum, ne sit in umbráculis huius Ecclésiiae et altáris. Et tu, Dómine Iesu Christe, infúnde Spíritum sanctum in hanc Ecclésiám tuam et altáre; ut proficiat ad sanitátem córporum animarúmque adorántium te, et magnificétur nomen tuum in géntibus: et incrédulí corde convertántur ad te, et non hábeant álium Deum, praeter te, Dóminum solum, qui ventúrus es iudicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem.

R. Amen.

Deinde dicit.

Ÿ. Dómine, exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Oremus.

Dómine Deus, Pater omnipotens, statútor ómnium elementórum, qui per Iesum Christum Fílium tuum Dóminum nostrum eleméntum hoc aquae in salutem húmáni géneris esse voluísti, te súpplíces deprecámur, ut, exaudítis orationibus nostris, eam tuae pietátis aspéctu sancti † fices; atque ita ómnium spírituum immundórum ab ea recédant incúrsio, ut ubicúmque fúerit in nomine tuo aspérsa, grátia tuae benedictiónis advéniat, et mala ómnia, te propitiánte, procul recédant. Per eúmdem Dóminum nostrum Iesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat Deus, per ómnia saécula saeculórum.

R. Amen.

Tum dicit super cineres:

Benedictio cinerum.

Ÿ. Dómine, exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempitérne Deus, parce poeniténtibus, propitiáre supplicántibus, et mittere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis, qui bene † dicat et sancti † ficet hos cineres, ut sint remédium salubre ómnibus, nomen sanctum tuum humíliter implorántibus, ac semetípsos pro consciéntia delictórum suórum accusántibus, ante conspéctum divínae cleméntiae tuae facinora sua deplorántibus, vel sereníssimam pietátem tuam

suppliciter obnixéque flagitántibus; et praesta, per invocatióem sanctíssimi nóminis tui, ut quicúmque eos super se aspérserint, pro redemptiÓne peccatórum suórum, córporis sanitátem et ánimae tutelam percípiant. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Tum accipit sal, et miscet cineri in modum crucis, dicens:

Commixtio salis et cineris páriter fiat. In nómine Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti.

R. Amen.

Deinde, accipiens pugillum de mixtura salis et cinerum, mittit in aquam in modum crucis, dicens:

Commixtio salis, cineris et aquae páriter fiat. In nómine Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti.

R. Amen.

Deinde dicit super vinum:

Benedictio vini.

Ÿ. Dómine, exáudi oratiÓnem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Dómine Iesu Christe, qui in Cana Galilaéae ex aqua vinum fecísti, quique es vitis verá, multiplicá super nos misericórdiam tuam; et bene † dicere et sancti † ficáre dignéris hanc creatúram vini, ut ubicúmque fúerit, vel aspésum, divínae id benedictiÓnis tuae opuléntia repleátur, et sanctificétur: Qui cum Patre, et Spíritu sancto, vivis et regnas Deus, per ómnia saecula saeculórum.

R. Amen.

Deinde mittit in modum crucis vinum in aquam ipsam, dicens:

Commixtio vini, salis, cineris et aquae páriter fiat. In nómine Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti.

R. Amen.

Ÿ. Dómine, exáudi oratiÓnem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, creátor et conservátor húmáni géneris, et dator grátiae spirituális, ac largítor aetérnae salutis, emítte Spíritum sanctum tuum super hoc vinum cum aqua, sale et cinere mixtum; ut armátum caeléstis defensiÓne virtútis, ad consecratiÓnem huius altáris tui proficiat. Per Dóminum nostrum Iesum Chri-

stum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte eiúsdem Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.

R. Amen.

Postea cum praemissa aqua benedicta facit maltam, seu coementum quod benedicit, dicens:

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Summe Deus, qui summa et média ímaque custódis, qui omnem creatúram intrínsecus ambiéndo conclúdis, sancti † fica et béne † dic has creatúras calcis et sábuli. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Coementum benedictum reservatur et residuum aquae benedictae funditur in sacrarium.

Deinde consecrator, accedens ad altare, signat cum pollice dexteræ manus de Chrismate confessionem, id est sepulchrum altaris, a quo ablatae sunt Reliquiae, in quatuor angulis signum crucis, et dicens, dum unamquamque crucem facit:

Conse † crétur, et sancti † ficétur hoc sepulchrum. In nómine Pa † tris et Fí † lii, et Spíritus † Sancti. Pax huic dómui.

Deinde recondit ibi vasculum cum Reliquiis et aliis in eo inclusis veneranter, atque accipiens lapidem, seu tabulam, qua debet claudí sepulchrum, facit cum pollice crucem de Chrismate subtus in medio ejus, dicens:

Conse † crétur et sancti † ficétur haec tabula (vel hic lapis), per istam unctiÓnem et Dei benedictiÓnem. In nómine Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti. Pax tibi.

Et mox, coementario adiuvante, si opus fuerit, coementario, ponit et coaptat tabulam, seu lapidem, super sepulchrum, claudens illud, et dicens:

Orémus.

Deus, qui ex ómnium cohabitatiÓne Sanctórum, aetérnum maiestati tuae condís habitáculum, da aedificatiÓni tuae incrementa caeléstia: et praesta, ut quorum hic Reliquias pio amóre compléctimur, eórum semper méritis adiuvémur Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Tunc, coementario adiuvante, cum eodem coementario firmat ipsam tabulam, seu lapidem, super sepulchrum: deinde ipse facit crucem desuper ex Chrismate cum pollice dexteræ manus, dicens:

Signé † tur et sancti † ficétur hoc altáre. In nómine Pa † tris, et Fí † lii, et Spíritus † Sancti. Pax tibi.

86.

Razne opazke.

Škof. šematizem za l. 1921. Vsakemu župnemu uradu se bo poslal v pregled rokopis šematizma za dotično župnijo. Župni uradi naj s svinčnikom pristavijo morebitne popravke in liste rokopisa z o b r a t n o pošto vrnejo ordinariatu.

Naročanje direktorijev in šematizmov. Župni uradi naj čimprej sporoče dekanijским uradom, koliko direktorijev in šematizmov naročajo za l. 1921. Dekanijski uradi naj potem to najkasneje do konca novembra naznanijo ordinariatu. Pripominja se, da je po en izvod šematizma obvezen za vsako župnijo in duhovnijo.

Kolkovne pristojbine so od 1. novembra t. l. dalje zvišane za 100 %. To zvišanje pa ne velja za dosedanjo višino kolkov, ampak za prvotno. Torej je dosedanji znesek kolka smatrati za dve tretjini kolkovnega zneska od 1. novembra 1920 dalje, n. pr. kolek za 4 krone se zviša od 1. novembra 1920 dalje na 6 kron; to je: listina (matični izpiski itd.), ki se je pred 1. novembrom 1920 kolkovala s kolkom 4 kron, se kolkuje od tega dne dalje s kolkom 6 kron. Kolek za rešitev vlog pri upravnih oblastvih se zviša na 5 din. = 20 kron.

87.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija N e m š k a L o k a v kočevski dekaniji. Prošnje, naslovljene na poverjeništvu za uk

in bogočastje v Ljubljani in kolkovane s kolkom 6 kron, je vložiti pri ordinariatu najkasneje do 30. novembra 1920.

88.

Škofijska kronika.

Cerkveho odlikovanje. Za častna konzistorialna svetnika sta bila imenovana gimnazijska veroučitelja-profesorja dr. Alfonz L e v i č n i k in dr. Gregorij P e č j a k, za škof. duhovnega svetnika pa mestni katehet Anton Č a d e ž.

Imenovanje. Stolni kanonik dr. Mihael O p e k a je bil imenovan za škof. komisarja in nadzornika verouka in verskih vaj na vseh srednjih šolah v škofiji.

Podeljena je bila župnija Sv. Križ pri Litiji tamošnjemu župnemu-upravitelju Jožefu G n i d o v c u, ki je bil dne 25. oktobra 1920 umeščen na to župnijo.

Premeščeni so bili: Janez S a d a r, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Toplice; kaplan Janez P u c e l j iz Cirknice na Bloke; Matija N o č, župni upravitelj v Št. Ožbaltu, za kaplana v Železnike; Janez H r o v a t, kaplan v Sostrem, za župnega upravitelja v Št. Ožbalt.

Sprejeta sta bila v kler ljubljanske škofije: Franc B o n a č, duhovnik tržaške škofije, kurat v zavodu za slepce v Ljubljani; dr. Peter Š o r l i, duhovnik goriške škofije, profesor-veroučitelj na državni realki v Ljubljani.

Konkurzni izpit so dne 13. in 14. oktobra 1920 dovršili: Janez J a l e n, kaplan v Trnovem v Ljubljani; Rudolf K a p š, kaplan v Križih pri Tržiču; Franc K o v a č i č, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani; Janez P u c e l j, kaplan na Blokah; Jožef R o g e l j, župni upravitelj v Nemški Loki; Jakob Š t r e k e l j, škof. tajnik in kaplan v Ljubljani.

Umrla sta: Anton L o v š i n, župnik v pok., v Radomljah dne 6. oktobra 1920; Gregor J a k e l j, župnik v pok., v Ljubljani dne 13. oktobra 1920. N. p. v m.!

Popravek. V »Škof. listu« št. 10, str. 80, v 2. stolpcu, vrstica 13. od spodaj, se mora pravilno glasiti: P. Modest N o v a k.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 2. novembra 1920.

Vsebina: 84. Okrožnica papeža Benedikta XV. o sv. Hieronimu. — 85. Zopetna posvetitev oltarjev — 86. Razne opazke. — 87. Konkurni razpis. — 88. Škofijska kronika.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Josip Dosta. — Tiskala Jugoslovanska tiskarna.